ว.วิทย. มข. 41(4) 945-953 (2556) KKU Sci. J. 41(4) 945-953 (2013)

ความหลากหลายของพรรณไม้ต้นบริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

Diversity of Trees in Hin Chang Si, Nam Phong National Park, Nong Ruea District, Khon Kaen Province

พันธ์ทิวา กระจาย[1] *วิษณุ สายศร*[1] *ประนอม จันทรโณทัย*[1]
วรพล ดีปราสัย[2] และ *พิมพ์วดี พรพงศ์รุ่งเรือง*[1*]

บทคัดย่อ

สำรวจและศึกษาพรรณไม้ต้นบริเวณเส้นทางศึกษาธรรมชาติ หินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 พบพรรณไม้ต้น 77 ชนิด จัดอยู่ใน 61 สกุล 33 วงศ์ ซึ่งมี 5 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับสกุล และ 2 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับวงศ์ เนื่องจากไม่พบดอกหรือผล ซึ่งเป็นโครงสร้างสำคัญในการระบุชนิดพืชดังกล่าว วงศ์ที่พบจำนวนชนิดมากที่สุดคือ วงศ์ถั่ว (Leguminosae) จำนวน 13 สกุล 15 ชนิด รองลงมาคือวงศ์ยางพารา (Euphorbiaceae) จำนวน 6 สกุล 8 ชนิด

ABSTRACT

A survey and taxonomic investigation of tree species along the nature trail at Hin Chang Si, Nam Phong National Park, Nong Ruea district, Khon Kaen province was carried out between January 2010 and December 2011. Seventy seven species, 61 genera and 33 families were enumerated. Due to lack of flowering or fruiting materials, which are the most important part for species identification, five specimens and two specimens can only be identified at generic and familial levels, respectively. The largest family is Leguminosae, with 13 genera and 15 species. The second largest family is Euphorbiaceae, with six genera and eight species.

[1]ศูนย์วิจัยอนุกรมวิธานประยุกต์ ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002
[2]อุทยานแห่งชาติน้ำพอง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช อ.หนองเรือ จ.ขอนแก่น 40240
*Corresponding Author, E-mail: ppimwa@kku.ac.th

คำสำคัญ: ความหลากหลายทางชนิดพันธุ์ ไม้ต้น หินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง
Keywords: Species diversity, Tree, Hin Chang Si, Nam Phong National Park

บทนำ

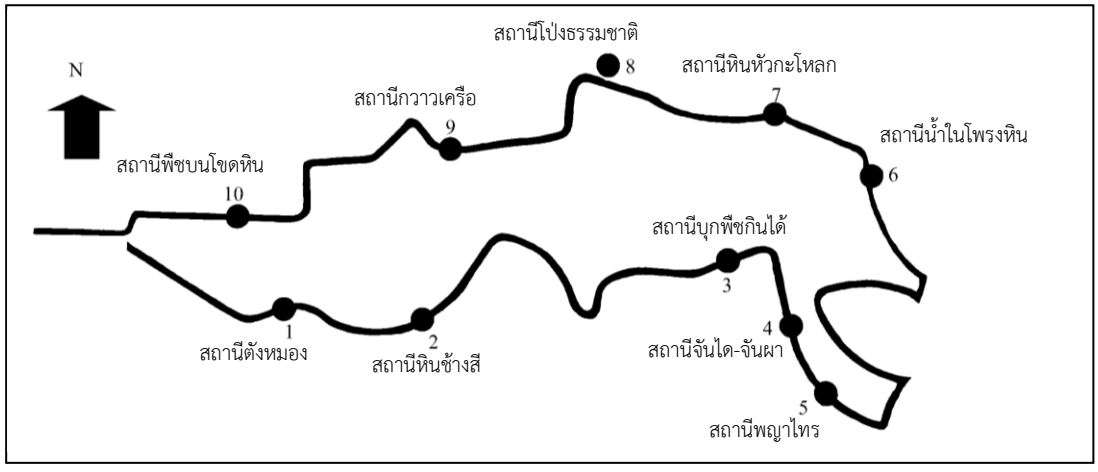
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมีการสำรวจและศึกษาความหลากหลายของพรรณไม้หลายพื้นที่ เช่น การศึกษาพรรณไม้ยืนต้นบริเวณโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี โคกภูตากา อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น (สุทธิรา, 2539) การศึกษาพืชวงศ์ย่อยประดู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดสกลนคร (จรัล, 2542) และศึกษาพรรณไม้ต้นในเขตที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น (วิโรจน์, 2546) เป็นต้น และพบว่ายังมีพื้นที่ป่าอีกหลายพื้นที่ที่ยังไม่มีการสำรวจและศึกษาพรรณไม้ ซึ่งบริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น เป็นอีกพื้นที่หนึ่งที่ยังไม่มีรายงานการศึกษาหินช้างสีเป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่สำคัญแห่งหนึ่งของอุทยานแห่งชาติน้ำพอง ตั้งอยู่ทางด้านทิศเหนือของที่ทำการอุทยาน บนสันเขาป่าโสกแต้ เทือกเขาภูพานคำ ที่ระดับความสูง 500 เมตรจากระดับน้ำทะเลปานกลาง เป็นบริเวณที่มีกลุ่มหินทรายขนาดใหญ่เป็นบริเวณกว้าง (สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช, 2553) และบริเวณผืนป่าแห่งนี้มีความอุดมสมบูรณ์ แต่เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวอยู่ใกล้เขตชุมชน ดังนั้นพรรณไม้ต่าง ๆ อาจถูกรบกวน และถูกทำลายได้อย่างรวดเร็ว การศึกษาครั้งนี้จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะดำเนินการสำรวจและศึกษาทางด้านอนุกรมวิธานของพืชในบริเวณดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ป่าได้อย่างมีคุณค่ามากที่สุด นอกจากนี้การทราบชนิดของพืชจะเป็นประโยชน์ต่อทางอุทยานแห่งชาติน้ำพองในการวางแผนจัดการพื้นที่ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ทรัพยากรธรรมชาติให้แก่ผู้สนใจ

วิธีการศึกษา

ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับการสำรวจพรรณไม้ ออกสำรวจและเก็บตัวอย่างพืชภาคสนามโดยเดินสำรวจตามเส้นทางศึกษาธรรมชาติ บริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร (รูปที่ 1) ระหว่างเดือนมกราคม พ.ศ. 2553 ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. 2554 โดยเก็บส่วนของใบ กิ่ง ดอกและ/หรือผล พร้อมบันทึกภาพตัวอย่างที่เก็บ จัดทำเป็นตัวอย่างพรรณไม้แห้งตามหลักอนุกรมวิธานพืช และเก็บไว้เป็นตัวแทนตัวอย่าง (voucher specimen) ที่พิพิธภัณฑ์พืช ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (KKU) ระบุชื่อวิทยาศาสตร์โดยใช้รูปวิธานจากหนังสือพรรณพฤกษชาติแห่งประเทศไทย เช่น Nielson (1985), Chayamarit and Van Welzen (2005), Parnell and Chantaranothai (2002) และเอกสารพรรณพฤกษชาติในภูมิภาคใกล้เคียง เช่น Niyomdham et al. (1997) ตรวจสอบความถูกต้องของชื่อวิทยาศาสตร์ของพืชโดยเปรียบเทียบกับตัวอย่างในพิพิธภัณฑ์พืช และเอกสารที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษา

จากการศึกษาพบว่าพื้นที่บริเวณหินช้างสีประกอบด้วยสังคมป่าที่เป็นป่าเบญจพรรณผสมป่าดิบแล้ง (รูปที่ 2) พรรณไม้ต้นที่พบมีจำนวน 33 วงศ์ 61 สกุล 77 ชนิด ซึ่งมี 5 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับสกุล และ 2 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับวงศ์ ดังแสดงในตารางที่ 1 และรูปที่ 3

รูปที่ 1 แผนภาพเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติบริเวณหินช้างสี ระยะทางประมาณ 1.5 กิโลเมตร

ตารางที่ 1 รายชื่อพรรณไม้ต้นที่พบในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น

วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	ช่วงเวลาออกดอก-ติดผล
Anacardiaceae	*Semecarpus cochinchinensis* Engl.	น้ำเกลี้ยง, รักน้ำ	ตุลาคม-ธันวาคม
	Spondias pinnata (L.f.) Kurz	มะกอก, กอกหมอง	มกราคม-เมษายน
Ancistrocladaceae	*Ancistrocladus tectorius* (Lour.) Merr.	ลิ้นกวาง	มีนาคม-มิถุนายน
Alangiaceae	*Alangium salviifolium* (L.f.) Wangerin	ปรู, ปรู๋	มกราคม-พฤษภาคม
Annonaceae	*Cananga latifolia* (Hook.f. & Thomson) Finet & Gagnep.	สะแกแสง, แตงแสง	เมษายน-กรกฎาคม
	Polyalthia parviflora Ridl.	กำลังวัวเถลิง	มิถุนายน-สิงหาคม
	Unknown 1 (*P.Krachai* 706)	-	-
Apocynaceae	*Alstonia scholaris* (L.) R.Br.	พญาสัตบรรณ, ตีนเป็ด	ตุลาคม-กุมภาพันธ์
	Holarrhena pubescens Wall. ex G.Don	โมกใหญ่	มีนาคม-มิถุนายน
	Wrightia pubescens R.Br.	โมก, โมกมัน	มีนาคม-มิถุนายน
Bignoniaceae	*Markhamia stipulata* (Wal.) Seem. ex K. Schum. var. *stipulata*	แคหัวหมู, แคขน	พฤศจิกายน-มีนาคม
Bombacaceae	*Bombax anceps* Pierre	งิ้วป่า, งิ้วดอกขาว	พฤศจิกายน-มีนาคม
Celastraceae	*Euonymus cochinchinensis* Pierre	กระจับนก, มะดะ	มิถุนายน-กันยายน
Chrysobalanaceae	*Parinari anamense* Hance	มะพอก, พอก	มีนาคม-มิถุนายน
Dipterocarpaceae	*Dipterocarpus obtusifolius* Teijsm. ex Miq.	เหียง	มกราคม-เมษายน
	Hopea odorata Roxb.	ตะเคียนทอง	มกราคม-เมษายน
	Shorea roxburghii G.Don	พะยอม	มกราคม-เมษายน
	Unknown 2 (*P.Krachai* 708)	-	-

ตารางที่ 1 รายชื่อพรรณไม้ต้นที่พบในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	ช่วงเวลาออกดอก-ติดผล
Ebenaceae	*Diospyros* sp. (*P.Krachai* 711)	-	-
Euphorbiaceae	*Aporosa octandra* (Buch.-Ham. ex D.Don) Vickery	นวลเสี้ยน, ส้มกุ้งใหญ่	มีนาคม-กรกฎาคม
	Chaetocarpus castanocarpus (Roxb.) Thwaites	สำเภา, ขี้หนอน	ตุลาคม-กุมภาพันธ์
	Cleistanthes hirsutulus Hook.f.	แก้วน้ำ, ขางแข้งแคะ	มิถุนายน-ตุลาคม
	Cl. macrophyllus Hook.f.	นกนอนใบใหญ่	มกราคม-พฤษภาคม
	Croton poilanei Gagnep.	เปล้าหลวง	กันยายน-มกราคม
	Mallotus barbatus Müll. Arg.	ตองเต้า	พฤษภาคม-กันยายน
	Ma. lanceolatus (Gagnep.) Airy Shaw	โผ	มิถุนายน-สิงหาคม
	Suregada multiflora (A. Juss.) Baill.	ขันทองพยาบาท	มีนาคม-มิถุนายน (ต้นเพศผู้) กุมภาพันธ์-พฤษภาคม (ต้นเพศเมีย)
Fagaceae	*Lithocarpus* sp. (*P.Krachai* 657)	-	สิงหาคม-ธันวาคม
Flacourtiaceae	*Hydnocarpus ilicifolia* King	กระเบากลัก	มีนาคม-กรกฎาคม
Guttiferae	*Cratoxylum cochinchinense* (Lour.) Blume	ติ้วเกลี้ยง	มิถุนายน-สิงหาคม
	Cr. formosum (Jack) Dyer	ติ้วขน	กุมภาพันธ์-เมษายน
Irvingiaceae	*Irvingia malayana* Oliv. ex A.W.Benn.	กระบก	กุมภาพันธ์-มิถุนายม
Labiatae	*Tectona grandis* L.f.	สัก	มีนาคม-มิถุนายน
	Vitex pinnata L.	ตีนนก, ตะพรุน	มีนาคม-ตุลาคม
	Vi. scabra Wall. ex Schauer	อีแปะ, สะค้าง	มีนาคม-มิถุนายน
Lauraceae	*Litsea glutinosa* (Lour.) C.B. Robins.	ไม้หมี่, หมีเหม็น	กรกฎาคม-พฤศจิกายน
Leguminosae-Caesalpinioideae	*Afzelia xylocarpa* (Kurz) Craib	มะค่าโมง	มีนาคม-มิถุนายน
	Dialium cochinchinense Pierre	เขลง, อีด่าง	เมษายน-กรกฎาคม
	Peltophorum dasyrachis (Miq.) Kurz	อะราง, คางฮุ่ง	เมษายน-กันยายน
	Senna spectabilis (DC.) Irwin & Barneby	ขี้เหล็กอเมริกัน	พฤศจิกายน-กุมภาพันธ์
	Se. surattensis (Burm.f.) Irwin & Barneby subsp. *glauca* (Lamk.) K. & S.S. Larsen	ทรงบาดาล	สิงหาคม-ธันวาคม
	Sindora siamensis Teysm. ex Miq. var. *siamensis*	มะค่าแต้	มีนาคม-มิถุนายน
	Tamarindus indica L.	มะขาม	พฤษภาคม-กันยายน
Leguminosae-Mimosoideae	*Acacia mangium* Willd	กระถินเทพา	สิงหาคม-พฤศจิกายน
	Acacia sp. (*P.Krachai* 654)	-	กรกฎาคม-ตุลาคม
	Adenanthera pavonina L. var. *microsperma* (Teijsm. & Binn.) Nielsen	มะกล่ำต้น	มีนาคม-มิถุนายน

ตารางที่ 1 รายชื่อพรรณไม้ต้นที่พบในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น (ต่อ)

วงศ์	ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	ช่วงเวลาออกดอก-ติดผล
Leguminosae-Mimosoideae (ต่อ)	*Albizia odoratissima* (L.f.) Benth.	กางขี้มอด	มีนาคม-กันยายน
Leguminosae-Papilionoideae	*Butea monosperma* (Lam.) Taub.	ทองกวาว, จาน	มีนาคม-พฤษภาคม
	Dalbergia cochinchinensis Pierre	พะยูง, ประดู่น้ำ	มิถุนายน-กันยายน
	Erythrina stricta Roxb.	ทองเดือนห้า	กุมภาพันธ์-พฤษภาคม
	Pterocarpus macrocarpus Kurz	ประดู่, ประดู่ป่า	มีนาคม-มิถุนายน
Lythraceae	*Lagerstroemia floribunda* Jack var. *brevifolia* Craib	ตะแบกนา	กันยายน-ธันวาคม
Meliaceae	*Aglaia lawii* (Wight) C.J. Saldanha ex Rammoorhy	สังกะโต้ง	มีนาคม-มิถุนายน
	Aglaia sp. (P.Krachai 632)	-	มิถุนายน-สิงหาคม
Memecylaceae	*Memecylon* sp. (P.Krachai 691)	-	มิถุนายน-กันยายน
Moraceae	*Ficus altisima* Blume	กร่าง	-
	Fi. benjamina L.	ไทรย้อยใบแหลม	-
	Fi. hispida L.f.	มะเดื่อปล้อง	มีนาคม-มิถุนายน
	Fi. microcarpa L.f.	ไทรย้อยใบมน	มีนาคม-มิถุนายน
Myrtaceae	*Syzygium albiflorum* (Duthie & Kurz) Bahadur & R.C. Guar	มะห้า, หว้าขาว	ธันวาคม-มีนาคม
	Sy. claviflorum (Roxb.) A.M. Cowan & Cowan	หว้าหิน	มีนาคม-มิถุนายน
	Sy. cumini (L.) Skeels	หว้า	กุมภาพันธ์-มิถุนายน
	Sy. grande (Wight) Walp.	เม่า, หว้าดง	ธันวาคม-มกราคม
	Sy. oblatum (Roxb.) Wall. ex A.M.Cowan & Cowan	หว้าน้ำ, เม่าน้ำ	มีนาคม-มิถุนายน
Ochnaceae	*Ochna integerrima* (Lour.) Merr.	ตาลเหลือง, กระแจะ	มีนาคม-พฤษภาคม
Oleaceae	*Olea salicifolia* Wall. ex G. Don	มวกกอ, สนั่น	ตุลาคม-ธันวาคม
Rhizophoraceae	*Carallia brachiata* (Lour.) Merr.	เฉียงพร้านางแอ	มีนาคม-มิถุนายน
Rubiaceae	*Gardenia sootepensis* Hutch.	คำมอกหลวง	มีนาคม-มิถุนายน
	Hymenodictyon orixense (Roxb.) Mabb.	ส้มกบ, อุโลก	กรกฎาคม-ตุลาคม
	Tarenna hoaensis Pit.	จันทนา	ตุลาคม-ธันวาคม
Rutaceae	*Acronychia pedunculata* (L.) Miq.	กะอวม, มะยมป่า	มิถุนายน-กันยายน
Sapindaceae	*Lepisanthes rubiginosa* (Roxb.) Leenh.	มะหวด	มีนาคม-มิถุนายน
Sterculiaceae	*Sterculia cordata* Blume	ปอขน	มีนาคม-มิถุนายน
Tiliaceae	*Microcos tomentosa* Smith	พลับพลา	พฤษภาคม-ตุลาคม
Ulmaceae	*Celtis timorensis* Span.	แก้งขี้พระร่วง, มันปลาไหล	กุมภาพันธ์-มิถุนายน
	Holoptelea integrifolia Planch.	กระเชา, กระเจา	มกราคม-เมษายน
	Trema orientalis (L.) Blume	พังแหรใหญ่, พังแหร	กุมภาพันธ์-มิถุนายน

รูปที่ 2 สภาพป่าในเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติบริเวณหินช้างสี ก) ป่าเบญจพรรณในฤดูหนาว ข) ป่าดิบแล้งในฤดูแล้ง

รูปที่ 3 ตัวอย่างพรรณไม้ต้นบางชนิดในบริเวณหินช้างสี; ก. – ฉ. วงศ์ Euphorbiaceae: ก. *Chaetocarpus castanocarpus*; ข. *Cleistanthes hirsutulus*; ค. – ง. *Croton poilanei*; จ. *Suregada multiflora*

รูปที่ 3 (ต่อ) ตัวอย่างพรรณไม้ต้นบางชนิดในบริเวณหินช้างสี; ฉ. *Suregada multiflora*; ช. วงศ์ Flacourtiaceae: *Hydnocarpus ilicifolia*; ซ. วงศ์ Guttiferae: *Cratoxylum cochinchinense*; ฌ. – ฎ. วงศ์ Leguminosae: ฌ. *Afzelia xylocarpa*; ญ. *Butea monosperma*; ฎ. *Pterocarpus macrocarpus*

รูปที่ 3 (ต่อ) ตัวอย่างพรรณไม้ต้นบางชนิดในบริเวณหินช้างสี; ฎ. *Sindora siamensis*; ฐ. วงศ์ Labiatae: *Vitex scabra*

สรุปและวิจารณ์ผลการศึกษา

จากการศึกษาพรรณไม้ต้น โดยการสำรวจและเก็บตัวอย่างตามเส้นทางเดินศึกษาธรรมชาติ บริเวณหินช้างสี อุทยานแห่งชาติน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น เป็นระยะเวลา 2 ปี พบพรรณไม้ต้น 33 วงศ์ 61 สกุล 77 ชนิด วงศ์ที่พบจำนวนชนิดมากที่สุดคือ วงศ์ถั่ว (Leguminosae) พบ 13 สกุล 15 ชนิด รองลงมาคือวงศ์ยางพารา (Euphorbiaceae) พบ 6 สกุล 8 ชนิด จากการสำรวจพบว่าพื้นที่บริเวณหินช้างสีประกอบด้วยสังคมป่าที่เป็นป่าเบญจพรรณผสมป่าดิบแล้ง (รูปที่ 2) โดยพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าเบญจพรรณ อีกทั้งเมื่อพิจารณาถึงลักษณะทางกายภาพแล้วพบว่าในบริเวณที่ศึกษามีสภาพพื้นที่เป็นกลุ่มหินทรายเป็นบริเวณกว้าง จึงทำให้พืชที่ขึ้นในบริเวณนี้ส่วนมากเป็นพืชที่สามารถเจริญเติบโตได้ดีในสภาพดินร่วนปนทรายและมีความชุ่มชื้นในดินน้อย ซึ่งโดยส่วนใหญ่จะเป็นไม้ล้มลุกและไม้พุ่มขนาดเล็ก เช่น ไชหิน (*Akschindlium godefroyana* (Kuntze) H.Ohashi) และเมื่อเปรียบเทียบผลการศึกษาครั้งนี้กับการศึกษาของ วิโรจน์ (2546) ซึ่งศึกษาพรรณไม้ต้นในเขตที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเป็นป่าเต็งรัง พบว่ามีชนิดของพรรณไม้ต้นแตกต่างกัน เนื่องจากมีสภาพสังคมป่าที่ต่างกัน โดยการศึกษาครั้งนี้เป็นป่าเบญจพรรณผสมป่าดิบแล้ง และพบว่าพื้นที่ป่าบางส่วนมีลักษณะเป็นป่ารุ่น ป่าใสอ่อน หรือป่าเหล่า (secondary stage) เนื่องจากพรรณไม้ต้นส่วนมากมีลำต้นขนาดเล็ก และมีลูกไม้จำนวนมาก ซึ่งการเกิดเป็นป่าชนิดนี้ได้เนื่องจากป่าถูกรบกวนจากมนุษย์ทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เช่นการจุดไฟเผาไร่ นา หรือเผาพืชพื้นล่าง หรือการเกิดไฟป่า ซึ่งมักจะเกิดขึ้นเป็นประจำในป่าผลัดใบผสม หรือป่าเบญจพรรณ และป่าเต็งรัง โดยเศษไม้ และใบไม้ที่เกิดจากการผลัดใบ เป็นเชื้อเพลิงที่ดี จึงเกิดไฟไหม้ลามไปตามพื้นล่างของป่าทุกปี พรรณไม้ในป่าประเภทนี้จึงต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับไฟป่า คือมีเปลือกหนา ระบบรากแข็งแรง และทนไฟ การเกิดไฟป่านี้มีผลให้ป่าธรรมชาติดั้งเดิมเปลี่ยนแปลงไปเป็นป่ารุ่นได้ อันมีผลให้เกิดความสับสนในการระบุสังคมพืชนี้ ซึ่งเป็นสังคมพืชในระยะทดแทน (succession stage) (ธวัชชัย, 2550) นอกจากนี้เมื่อนำข้อมูลพรรณไม้ต้นที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้เปรียบเทียบกับข้อมูลพรรณไม้หายาก และอยู่ใน

ภาวะเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์ (Santisuk et al., 2006) พบว่าข้อมูลพรรณไม้ที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ไม่มีพรรณไม้ต้นชนิดที่หายาก และเสี่ยงต่อการสูญพันธุ์

จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าข้อมูลที่ได้ยังไม่สมบูรณ์ เนื่องจากมีพืช 5 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับสกุล และ 2 ตัวอย่างสามารถระบุได้เพียงระดับวงศ์ เนื่องจากไม่สามารถเก็บตัวอย่างดอกและ/หรือผล ซึ่งเป็นโครงสร้างสำคัญในการระบุชนิดที่ถูกต้องได้ และนอกจากนี้อาจจะมีพืชบางชนิดที่สำรวจไม่พบในครั้งนี้ ดังนั้นจึงควรมีการสำรวจและศึกษาเพิ่มเติม เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการจัดการป่าไม้เพื่อการอนุรักษ์ และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ด้านยาสมุนไพร หรือด้านอื่นๆ อย่างไรก็ตามข้อมูลที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้เป็นประโยชน์ต่อทางอุทยานแห่งชาติน้ำพอง เพื่อนำไปช่วยในการจัดทำเส้นทางศึกษาธรรมชาติที่มีข้อมูลพรรณไม้สำคัญต่างๆ เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้แก่ผู้ที่สนใจได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณหัวหน้าอุทยานแห่งชาติน้ำพอง และเจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติน้ำพอง ที่ให้ความช่วยเหลือและอำนวยความสะดวกในการศึกษาครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

จรัล ลีรติวงศ์. (2542). ศึกษาพืชวงศ์ย่อยประดู่ในเขตอุทยานแห่งชาติภูพาน จังหวัดสกลนคร. ปัญหาพิเศษทางชีววิทยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

ธวัชชัย สันติสุข. (2550). ป่าของประเทศไทย. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช.

วิโรจน์ เกษรบัว. (2546). ศึกษาพรรณไม้ต้น ในเขตที่ทำการองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงหวาน อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น. ปัญหาพิเศษทางชีววิทยา ภาควิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุทธิรา ขุมกระโทก. (2543). พืชสกุลไม้ตีนนก (*Vitex* L.) ในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาชีววิทยา บัณฑิตวิทยาลัย. มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สำนักอุทยานแห่งชาติ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่าและพันธุ์พืช. (2553). อุทยานแห่งชาติภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. พิมพ์ครั้งที่ 1. ส่วนสื่อความหมาย. กรุงเทพฯ.

Chayamarit, K. and Van Welzen, P.C. (2005). Euphorbiaceae. In: Flora of Thailand. T. Santisuk and K. Larsen (Eds.), vol. 8, part 1, Bangkok: Prachachon Co. Ltd. pp. 11-303.

Larsen, K. and Larsen, S.S. (1984). Leguminosae-Caesalpinioideae. In: Flora of Thailand. T. Smitinand and K. Larsen (Eds.), vol. 4, part 1, Bangkok: The Tistr Press. pp. 1-132.

Nielson, I.C. (1985). Leguminosae-Mimosoideae. In: Flora of Thailand. T. Smitinand and K. Larsen (Eds.), vol. 4, part 2, Bangkok: The Tistr Press. pp. 131-222.

Niyomdham, C., Hô, Pham hoang, Phon. P.D. and Vidal, J.E. (1997). Leguminosae-Papilionoideae Dalbergieae. In: Flore du Cambodge du Laos et du Vietnam. P.H. Morat (Ed.). vol. 29. Paris: Muséum national D'histoire naturelle. pp. 1-60.

Parnell, J. and Chantaranothai. P. (2002). Myrtaceae. In: Flora of Thailand. T. Santisuk and K. Larsen (Eds.), vol. 7, part 4, Bangkok: Prachachon Co. Ltd. pp. 778-914.

Santisuk T., Chayamarit, K., Pooma, R. and Suddee, S. (2006). Thailand Red Data: Plants. Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning (PNEP). Bangkok.

❑❑❑❑❑